

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2023-03-15 Nr. NV-569

ĮSTATYMŲ PROJEKTAI Nr.: TAP-23-281 TAIS-22-15973(3)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO, MAISTO ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS ĮSTATYMO NR. IX-987 2, 4, 7, 8 IR 13 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS TAUTINIO PAVELDO ĮSTATYMO NR. IX-1207 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO SUBJEKTŲ, PERKANČIŲ–PARDUODANČIŲ ŽALĄ PIENĄ IR PREKIAUJANČIŲ PIENO GAMINIAIS, NESĄŽININGŲ VEIKSMŲ DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. XII-1907 2, 3, 5, 6 IR 14 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-1214 1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS NESĄŽININGOS PREKYBOS PRAKTIKOS ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ TIEKIMO GRANDINĖJE DRAUDIMO NR. XIV-409 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PLUOŠTINIŲ KANAPIŲ ĮSTATYMO NR. XII-336 2 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSISKAITYMO UŽ ŽEMĖS ŪKIO PRODUKCIJĄ ĮSTATYMO NR. VIII-1422 14 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MAŽMENINĖS PREKYBOS ĮMONIŲ NESĄŽININGŲ VEIKSMŲ DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. XI-626 15 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS KOOPERATINIŲ BENDROVIŲ (KOOOPERATYVŲ) ĮSTATYMO NR. I-164 3¹ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MELIORACIJOS ĮSTATYMO NR. I-323 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne	<i>Žemės ūkio ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta <i>Data iš kalendoriaus</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☐ Taip ☒ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Poreikis pakeisti Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymą ir su juo susijusius 8 įstatymus sąlygojamas Vyriausybės protokolinio sprendimo (2021-03-31 posėdžio protokolo Nr. 20 (12 kl.) 2 p.), kuriuo Žemės ūkio ministerijai buvo pavesta peržiūrėti VŠĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūros (toliau – VŠĮ KVRPA) vykdomas viešojo administravimo funkcijas ir kartu su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Finansų ministerija parengti reikiamų teisės aktų pakeitimus, užtikrinančius, kad nuo 2022-07-01 šios įstaigos viešojo administravimo funkcijos būtų pavestos esančiai arba naujai *biudžetinei įstaigai* prie ministerijos. Tuo pačiu Vyriausybės sprendimu buvo pavesta peržiūrėti šios įstaigos vykdomų kitų funkcijų aktualumą ir tikslingumą, įskaitant galimybę perduoti šias funkcijas kitoms įstaigoms. Anot ŽŪM, dabartinis įstatyminis reglamentavimas neleidžia viešajai įstaigai atlikti viešojo administravimo funkcijų, susijusių su ūkio veiklos subjektų priežiūra, kadangi, tokias funkcijas atliekantys darbuotojai iš esmės atitinka valstybės pareigūnų statusą, apibrėžtą Viešojo administravimo įstatyme, tačiau jiems netaikomos Valstybės tarnybos įstatymo nuostatos. Atsižvelgiant į tai, kad ŽŪM inicijuotose diskusijose nerastas bendras sutarimas su Konkurencijos taryba ir Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba (VMVT) dėl galimybės VŠĮ KVRPA vykdomas viešojo administravimo funkcijas perduoti minėtoms institucijoms, priimtas sprendimas VŠĮ KVRPA pertvarkyti į *biudžetinę įstaigą Žemės ūkio agentūrą*.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Manytina, kad siūlomos priemonės problemai spręsti iš esmės yra tinkamos, kadangi pertvarkius viešąją įstaigą į biudžetinę įstaigą, būtų užtikrintas Viešojo administravimo ir kitų įstatymų nuostatų laikymasis, taip pat įgyvendintas Vyriausybės protokolinis sprendimas. Taip pat būtų užtikrintas Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 nuostatų įgyvendinimas (administravimas Bendrosios žemės ūkio politikos intervencinių priemonių ir programų: intervencinis žemės ūkio ir maisto produktų pirkimas, saugojimas ir pardavimas iš

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

intervencinių sandėlių; parama už privatų žemės ūkio ir maisto produktų saugojimą; vaisių ir daržovių bei pieno ir pieno produktų vartojimo skatinimo vaikų ugdymo įstaigose programa). Projektams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Įgyvendinant Vyriausybės protokolinį sprendimą, žemės ūkio ministro 2022-02-04 įsakymu Nr. 3D-81 sudaryta darbo grupė, kuri turėjo įvertinti ir pateikti siūlymus dėl ŽŪM valdymo srityje veikiančių viešųjų įstaigų ir institucijų, vykdančių ūkio subjektų veiklos priežiūrą, funkcijų optimizavimo ir tolesnės veiklos.

Darbo grupė įvertino galimybę VŠĮ KVRPA vykdomas viešojo administravimo funkcijas perduoti esamoms ŽŪM pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms, tačiau neradusi funkcijų sinergijos ir atsižvelgdama į tai, kad VŠĮ KVRPA vykdomos funkcijos būtų nebūdingos esamoms biudžetinėms įstaigoms pagal jų steigimo paskirtį, priėmė sprendimą atsisakyti tokios galimybės. To pasekoje, pasiūlė svarstyti 2 galimas alternatyvas:

- *1 alternatyva* – iš naujo apsvarstyti galimybę Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo (toliau – NPPDĮ) ir Ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo (toliau – Pieno įstatymas) nuostatų priežiūros funkcijas perduoti Konkurencijos tarybai arba VMVT;

- *2 alternatyva* – neradus sutarimo su Konkurencijos taryba ir VMVT, siūlyti steigti dar vieną naują biudžetinę įstaigą, kuriai būtų pavestos VŠĮ KVRPA viešojo administravimo funkcijos ir kitos funkcijos (trumpos grandinės, konsultavimas ir kt., kurias ateityje būtų galima peržiūrėti ir perduoti kitoms įstaigoms). Kartu Darbo grupė pasiūlė VŠĮ KVRPA funkcijas, susijusias su eksporto skatinimu, parodų organizavimu ir intervenciniais pirkimais, kurios būtų nebūdingos biudžetinei įstaigai, perduoti VŠĮ „Ekoagros“.

Darbo grupė informavo Konkurencijos tarybą, Ekonomikos ir inovacijų, Vidaus reikalų ir Finansų ministerijas dėl poreikio atnaujinti diskusijas dėl galimybės 2 kontrolės funkcijas (NPPDĮ ir Pieno įstatymo) perduoti Konkurencijos tarybai ar VMVT. Atsakydamos į ŽŪM prašymus atnaujinti diskusijas, kaip numatyta 1 alternatyvoje, Konkurencijos taryba ir VMVT informavo, kad jos nėra tinkamos institucijos vykdyti NPPDĮ ir Pieno įstatymo priežiūros ir nemato galimybių atnaujinti diskusijų. Įvertinusi visas galimybes, darbo grupė priėmė sprendimą pertvarkyti VŠĮ KVRPA į biudžetinę įstaigą Žemės ūkio agentūrą, kuriai būtų pavestos VŠĮ KVRPA viešojo administravimo funkcijos ir kitos funkcijos, išskyrus eksporto skatinimą, parodų organizavimą ir intervencinius pirkimus.

Taip pat, atsižvelgdama į Viešojo administravimo nuostatas, darbo grupė pasiūlė po reorganizavimo įsteigiamos naujos valstybės įmonės Žemės ūkio duomenų centro viešojo administravimo funkcijas, kurios susijusios su ūkio subjektų priežiūra – nustatytas Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatyme ir Melioracijos įstatyme – perduoti naujai biudžetinei įstaigai Žemės ūkio agentūrai.

Įstatymų projektais siūloma:

- VŠĮ KVRPA vykdomas viešojo administravimo funkcijas, susijusias su kontrole: Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo ir Ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo nuostatų priežiūrą ir kitas funkcijas (trumpos grandinės, konsultavimas ir kt.), išskyrus eksporto skatinimą, parodų organizavimą ir intervencinius pirkimus, pavesti vykdyti po pertvarkymo naujai biudžetinei įstaigai Žemės ūkio agentūrai;
- perduoti Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) ir Melioracijos įstatymais VI Žemės ūkio duomenų centrui pavestas viešojo administravimo funkcijas, kurios susijusios su ūkio subjektų priežiūra (t. y., kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) atitikties vertinimą, melioracijos statinių valstybinę priežiūrą) naujai steigiamai biudžetinei įstaigai Žemės ūkio agentūrai. Numatoma, kad kooperatines bendroves (kooperatyvus) žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais) pripažintų ir išduotų pažymėjimą nauja biudžetinė įstaiga, bei vadovaudamasi Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, inicijuotų jų atitikties įstatyme nurodytiems reikalavimams patikras. Kartu siekiama atsisakyti ŽŪM nebūdingų funkcijų vykdymo – kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) pripažinimo žemės ūkio kooperatinėmis bendrovėmis (kooperatyvais);
- VŠĮ KVRPA funkcijas, susijusias su eksporto skatinimu, parodų organizavimu ir intervenciniais pirkimais, kurios būtų nebūdingos biudžetinei įstaigai, perduoti VŠĮ „Ekoagros“;
- nustatyti pareigą VI Žemės ūkio duomenų centrui rinkti, kaupti ir apdoroti duomenis, apibūdinančius žemės ūkio produkcijos gamintojų ūkinę finansinę veiklą, jos rezultatus ir perduoti juos Europos Komisijai, kartu pareigą šiuos duomenis teikti ŽŪM, kaip politikos žemės ūkio srityje formuotojai;
- pavesti naujai biudžetinei įstaigai Žemės ūkio agentūrai atlikti nepriklausomų žemės ūkio konsultantų atitikties vertinimą bei šių konsultantų tinklo administravimą.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Kyla tam tikrų abejonių dėl įgyvendinimo mechanizmo. ŽŪM nurodo, kad, perdavus įstatymais VĮ Žemės ūkio duomenų centrui pavestas viešojo administravimo funkcijas, kurios susijusios su ūkio subjektų priežiūra, *naujai biudžetinei įstaigai*, atitinkamai būtų perduoti VĮ Žemės ūkio duomenų centre šiai funkcijai vykdyti patvirtinti etatai ir finansavimas bei pasiūlyta specialistams pereiti dirbti į naująją biudžetinę įstaigą. Tačiau, įstatymų projektų lydimuose dokumentuose trūksta informacijos, kaip numatoma spręsti tikėtinais iškilsiančius klausimus dėl darbų tęstinumo užtikrinimo (pvz., specialistams atsisakius pereiti dirbti į naująją įstaigą, dalyvauti konkursuose į valstybės tarnautojų, vykdysiančių ūkio subjektų priežiūros funkcijas, pareigas, esant naujų kandidatuojančių asmenų į šias pareigas trūkumui ir pan.).

Įstatymų nuostatų įgyvendinimas būtų užtikrinamas per įgyvendinamuosius teisės aktus – numatoma, kad Seimui priėmus įstatymus, turės būti keičiami 6 Vyriausybės nutarimai ir naujai parengti 3 Vyriausybės nutarimai. ŽŪM, kaip VŠĮ KVRPA savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija, turės priimti sprendimą dėl viešosios įstaigos pertvarkymo į biudžetinę, naujos biudžetinės įstaigos nuostatų tvirtinimo. Planuojama, kad įstatymų įgyvendinamieji teisės aktai turės būti priimti iki 2023 m. gruodžio 31 d.

STEBĖSENA

Stebėsenos rodikliai nenustatyti.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Projektai buvo kelis kartus skelbiami Seimo Teisės aktų informacinėje sistemoje derinti su visuomene (tarp jų ir socialiniais partneriais – pastabų ar pasiūlymų nepateikė), taip pat suinteresuotomis valstybės institucijomis. Teisinio reguliavimo keitimai paveiks ŽŪM valdymo srities įstaigas/įmones: VŠĮ KVRPA, VŠĮ „Ekoagros“, VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybą, VĮ Žemės ūkio duomenų centrą.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Įstatymų projektai suderinti su Vidaus reikalų, Ekonomikos ir inovacijų, Finansų ministerijomis.
- Įstatymų projektai patikslinti pagal institucijų pateiktas pastabas ir siūlymus. Dėl Teisingumo ministerijos, VŠĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūros, VŠĮ „Ekoagros“ ir VŠĮ Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos teiktų neatsižvelgtų pastabų derinimas užbaigtas darbo tvarka.
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pateikė tikslinamojo pobūdžio pastabas ir pasiūlymus.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlome įstatymų projektus svarstyti tarpinstituciniame pasitarime (I dalyje), iki kurio rengėjai įvertins Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2023-03-15 išvadoje Nr. NV-567 pateiktas pastabas.

Atkreiptinas dėmesys, kad šis įstatymų projektų paketas Vyriausybės 2023-03-01 nutarimu Nr. 131 siūlomas įtraukti į Seimo VI (pavasario) sesijos darbų programą (planuojamas svarstymo mėnuo – kovas).

Pastebėtina, kad Vidaus reikalų ministerija šiuo metu rengia *Biudžetinių įstaigų įstatymo* pakeitimo įstatymo projektą (nauja redakcija) ir jo lydimuosius įstatymų projektus (taip pat siūlomi įtraukti į Seimo VI (pavasario) sesijos darbų programą). Atsižvelgiant į tai, turėtų būti įvertintas siūlomų teisinio reguliavimo pakeitimų suderinamumas, pateikiant šią informaciją įstatymų projektų lydimuose dokumentuose.

Siūlytina įvertinti galimybę papildyti (pastiprinti) įstatymų projektų lydimuose dokumentuose pateiktą argumentaciją apie siūlomais teisinio reguliavimo pakeitimais numatomą pasiekti naudą (pvz., funkcijų optimizavimas, teikiamų paslaugų kokybės padidinimas, galimi valstybės biudžeto sutaupymai, sumažinta administracinė našta valstybei, ūkio subjektams ar kt.).

Manytina, kad įstatymų projektai turėtų būti pateikti derinti Konkurencijos tarybai (ją liečia siūlomas Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo keitimas) ir VĮ Žemės ūkio duomenų centru (numatant perduoti jam pavestas vykdyti viešojo administravimo funkcijas naujai biudžetinei įstaigai).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaidas Talačka

Ekonomikos politikos grupė, patarėjas